

СПРЕЧАВАЊЕ ТРГОВИНЕ ДЕЦОМ

Информативни материјал за заштиту деце
од трговине људима намењен средњошколцима

Суфинансира
Европска унија

ЕВРОПСКА УНИЈА

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Суфинансира и спроводи
Савет Европе

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

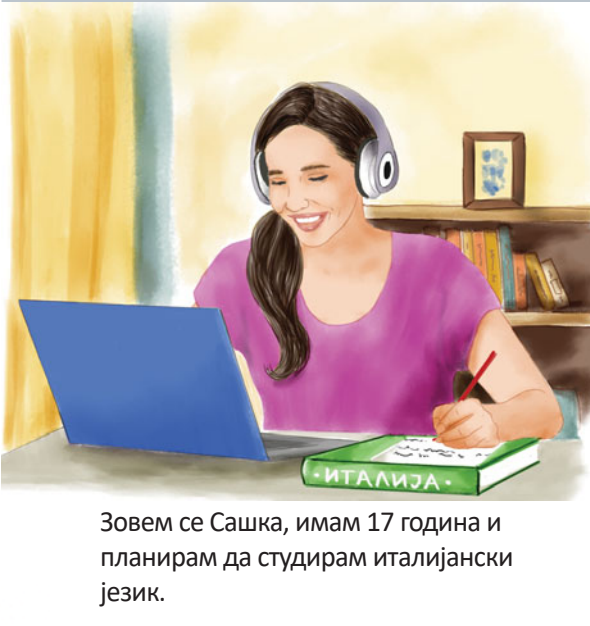
Канцеларија Савета Европе у Београду
Шпанских бораца 3, Нови Београд
Тел: +011.71.555.00.
<https://coe.int/sr/web/belgrade>

Заједнички програм Европске уније и Савета Европе
„Horizontal Facility за Западни Балкан и Турску“
<http://horizontal-facility-eu.coe.int>
Facebook@jp.horizontal.facility
Twitter@CoE_EU_HF

© Савет Европе, април 2026. Сва права задржана.
Лиценцирано Европској унији под условима.

Зовем се Сашка, имам 17 година и планирам да студирам италијански језик.

САШКИНА ПРИЧА ЋЕ ВАМ ИЛУСТРОВАТИ ШТА ПРЕДСТАВЉА ТРГОВИНА ДЕЦОМ

Имам добру пријатељицу која је прво научила језик, а затим отишла да ради у Италију. Биле смо у сталном контакту и често је говорила о томе како је лако научити језик када живиш у Италији. Следеће 2 године је често долазила кући и кад год је била овде, увек је носила фантастичну одећу. Рекла ми је да ради за модну агенцију која стално запошљава нове моделе, посебно из земаља у којима су девојке природно лепе.

Упознала сам још две девојке које су желеле да уче италијански језик. Пошто смо још похађале школу, замолила сам пријатељицу да нам нађе посао за време летњег распуста. Обећала је да ће свима наћи посао. Дала нам је позивницу од послодавца из агенције за чување деце како бисмо могле лакше да добијемо визу.

Била сам веома изненађена што смо (како нам је рекла наша пријатељица) добиле авионске карте од агенције. Почела сам да се припремам, а моји родитељи су били срећни што нећу имати других трошкова осим одеће.

Стигла сам у један пристојан стан, а мој сапутник је био сасвим фин, донео ми је храну и рекао ми да се одморим, а да ћемо сутрадан разговарати о послу. Затражио ми је пасош објашњавајући да мора да ме пријави полицији како бих добила радну дозволу. Звучало ми је прихватљиво, па сам му дала свој пасош.

На аеродрому су нас дочекала тројица мушкараца који су нам рекли да су запослени у агенцији и да ће нас превести до града у коме се агенција налази.

Овде смо се растали, јер смо сви отишли посебним возилима.

Живела сам у стану у који ме је довео човек са аеродрома, и тамо је долазило и много других људи. Представио ми их је као своје сараднике, који су недуго затим постали моји клијенти. Тражили су од мене чудне ствари као што су сексуалне услуге или да им читам и/или причам приче.

Једног дана, сам једном од својих клијената испричала своју причу о томе како сам стигла у Италију и колико патим. Помиловао ме је по глави и није рекао ништа.

Следећег дана је поново дошао и питао посредника, који је био део система трговине и експлоатације, да ме поведе са собом у једно познато одмаралиште, где бисмо остали три дана. Понудио му је много новца за ову услугу.

Одвео ме је у амбасаду и дао ми нешто новца да се вратим кући аутобусом кад ми нови документи буду готови. Нисам могла да верујем да ми се ово заиста дешава...

Рекао ми је да спакујем одећу, јер ће тамо бити хладно. Спаковала сам се и отишли смо.

Срећом, тако је и било. Захвалила сам му се, а он је само махнуо и рекао: „Чувај се“.

Трговина људима је глобални проблем који се квалификује као кривично дело. Због тога што представља експлоатацију жртава, трговина људима се сматра озбиљним кршењем основних људских права, попут права на живот, интегритет, достојанство, слободу/слободу избора и кретања и других права. Жртва трговине људима може постати свако: деца, жене, мушкарци, без обзира на године, образовање, порекло, држављанство, веру или етничку припадност.

Трговина децом* укључује експлоатацију и злостављање деце чиме се нарушава њихово физичко и ментално здравље и благостање, као и њихов будући развој и образовање. Организује се под надзором или контролом особа које од ове трговине имају материјалну или другу корист.

Експлоатација је главни циљ трговине људима. То подразумева: све облике сексуалне експлоатације, порнографију, принудни рад, ропство или праксе сличне ропству, присилан брак, незаконито усвајање, принудно просјачење, вађење органа.

Трговци људима злоупотребљавају рањивост детета. Децом се може трговати унутар њихове земље (унутрашња трговина људима), али и у другој земљи (транснационална трговина људима).

КО СУ НАЈЧЕШЋЕ ТРГОВЦИ ЉУДИМА?

Врло често су то људи које познајете, којима верујете: породични пријатељ, комшија, дечко/девојка, а понекад и најближи чланови породице. Први контакт може доћи и од особе која врбује или особе која вам предлаже да одете на састанак.

КАКО СЕ ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ЖРТВЕ ПРИВЛАЧЕ И ОБМАЊУЈУ?

- Врбовање се може вршити путем неформалних мрежа познанстава: укључујући појединце из окружења или иностранства (који нуде, на пример, сезонске послове), чланове породице, познанике и пријатеље.

* „Дете” означава свако лице млађе од 18 година, како је дефинисано Конвенцијом Уједињених нација о правима детета и Конвенцијом Савета Европе о борби против трговине људима.

- Врбовање се може вршити **путем огласа у медијима** за привлачне легалне или сумњиве послове у земљи или иностранству (рад за модне агенције, такмичења лепоте, чување деце, конобарисање, певање, рад на крузерима, посредовање за брак са странцима и сл.).
- У последње време потенцијалне жртве се све више врбују **преко интернета**. У почетку, контакт може деловати као безазлен и пријатељски позив на кафу или дружење. Касније може изгледати као позив на састанак на коме ће вам неко изјавити љубав или понудити брак. На крају се може завршити уценама или објављивањем провокативних фотографија.
- Жртве трговине људима често су **брутално отете и приморане да почине кривична дела**.

КАКО НЕ БИСТЕ ПОСТАЛИ ЖРТВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА ВАЖНО ЈЕ ДА ЗНАТЕ СЛЕДЕЋЕ:

Будите свесни својих осећања,
посебно ако осећате:

- Страх,
- Тугу,
- Сид,
- Кривицу,
- Беспомоћност,
- Збуњеност,
- Безвољност.

Будите свесни својих мисли и жеља,
посебно ако имате следећа уверења:

- Нико ме не разуме!
- Колико год учим и радим, ништа нећу постићи!
- Живот је бољи било где у свету него овде!
- Морам да учиним било шта да променим свој живот!
- Желим да радим било шта само да имам пуно новца!
- Желим да путујем и учим стране језике!
- Желим да путујем и стекнем нове пријатеље!

Будите опрезни

Постоји опасност да будете преварени, заведени, продати, поробљени - да постанете жртва трговине људима. Пре него што учините било шта, разговарајте са одраслом особом којој верујете (родитељем, запосленим у школи, пријатељем...) и **ПОВЕРИТЕ ЈОЈ СВЕ ИНФОРМАЦИЈЕ КОЈЕ ИМАТЕ**.

ШТА ВАМ СЕ МОЖЕ ДОГОДИТИ?

Иако све може изгледати легално и безбедно, постоје ризици:

- Особа којој верујете може да вас превари,
- Агенција вас може повезати са сумњивим посредником, који ће вам одузети документе и ставити вас у ропски положај или вас продати,
- Може се десити да прекасно схватите да сте преварени, продати, без икаквих права, без идентитета, без новца, физички, сексуално и психички злостављани - ЖРТВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА.

КАКО ИЗБЕЋИ РИЗИК ВРБОВАЊА ПУТЕМ ЛАЖНОГ ЉУБАВНОГ САСТАНКА?

- Избегавајте ситуације у којима бисте били потпуно зависни од других.
- Ако вам неко предложи да одете у иностранство „како бисте започели нови живот“, пре одласка проверите све детаље, обавестите одраслу особу којој верујете и дајте јој копију свог пасоша; никада не дајте пасош неком другом, чак ни вољеној особи.
- Ако вам се чини да ваша вољена особа троши много новца, а не разумете сасвим како је то зарадио/ла, будите опрезни.

ОБАВЕЗНО ПРЕДУЗМИТЕ СЛЕДЕЋЕ РАДЊЕ ПРЕ ПОТПИСИВАЊА УГОВОРА О РАДУ!

- Проверите особу или компанију за коју ћете радити - да ли постоји, колико дуго, ко су њени клијенти, у колико земаља послује, која је њена званична адреса и број телефона и да ли је регистрована код надлежних институција.
- Распитајте се о компанији у којој ћете радити у амбасади земље у којој се компанија налази.
- Потпишите уговор о раду пре почетка рада и пре одласка у иностранство.
- Пре потписивања уговора контактирајте адвоката, а у случају рада у иностранству контактирајте амбасаду земље у којој се компанија налази.
- Не потписујте уговор написан на страном језику који не разумете.

- Направите копију уговора (за сваки случај).
- Проверите да уговор не садржи непрецизне одредбе које остављају простор за злоупотребу. На пример: „У случају неиспуњења свих обавеза које даје послодавац ...“ без икаквог навођења шта се подразумева под термином „све обавезе“.

КАКО СЕ ПРИПРЕМИТИ ЗА СИГУРНО ПУТОВАЊЕ?

- За сваки боравак дужи од 90 дана у земљама Европске уније, неопходно је да вам претходно буде одобрена боравишна и/или радна дозвола. Дозвола је неопходна независно од сврхе боравка (за дуже посете другару/другарици, наставак школовања, рад и сл.).
- Пре путовања контактирајте амбасаду земље у коју путујете како бисте преузели дозволу.
- Припремите свој пасош и дозволу, направите неколико копија, а оставите најмање једну копију својим родитељима/пријатељима/другој особи којој верујете.
- Пасош и друга лична документа увек носите са собом, дајте их на увид само људима из граничне полиције, ако их они затраже, и никоме другом – ни шефу, ни пријатељима, ни родбини.
- Информшите родитеља/пријатеља/особу од поверења о адреси и телефону места у коме ћете боравити.
- Важне телефонске бројеве запишите негде, у случају да изгубите телефон.
- Немојте никоме давати свој телефонски број и редовно се јављајте кући.

ИСКУСТВО ТРГОВИНЕ ЉУДИМА МОЖЕ ДОВЕСТИ ДО ТОГА ДА ДЕЦА:

- Пате због занемаривања или физичког и психичког злостављања,
- Осећају се као робови од којих други профитирају,
- Осећају се изоловано и усамљено,
- Пате јер су њихова права повређена,
- Пате због лошег здравља или болести,
- Осећају се угрожена јер су им животи у опасности.

ИЗ ИЛУСТРОВАНОГ ПРИМЕРА МОЖЕТЕ НАУЧИТИ СЛЕДЕЋЕ:

- Не указујте безусловно поверење ником, проверите информације и намере других!
- Проверите поузданост извора и релевантност информација који се налазе у огласима и понудама!
- Информишите се и реците где идете бар једној особи од поверења!
- Припремите и проверите унапред сву потребну документацију за путовање!
- Верујте у себе, своје способности и осећања!
- Ако сумњате да сте ви или неко вама близак у опасности да постанете жртва трговине људима, разговарајте са одраслом особом којој верујете – родитељем, пријатељем, одељењским старешином, наставником од поврења или стручним сарадником у школи.

Ако ти је потребна помоћ или желиш да пријавиш сумњиво или ризично понашање можеш позвати следеће дежурне телефоне:

- Полицију: 192 или 0800 100 388
- Центар за заштиту жртава трговине људима: 063 510 690
- Удружење Атина: 061 63 84 071
- Удружење Астра: (011) 785 0000
- СОС број за несталу децу: 116000

Детаљније о овој теми се можете информисати на националној платформи „Чувам те“ и у оквиру обуке намењене ученицима – „Трговина људима – превенција, препознавање, пријава и подршка“

<https://edu.cuvamte.gov.rs/course/view?id=5000004>

Министарство просвете - превенција трговине људима:
<https://prosveta.gov.rs/prosveta/sistem-prevencije-i-zastite-od-nasilja-i-diskriminacije-obrazovanje/prevencija-trgovine-ljudima>

Ова брошура је настала у оквиру заједничког програма Европске уније и Савета Европе „Horizontal Facility за Западни Балкан и Турску“. Ставови изражени у њој не представљају нужно званичне ставове Европске уније и Савета Европе.

Суфинансира
Европска унија

ЕВРОПСКА УНИЈА

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Суфинансира и спроводи
Савет Европе

Република Србија

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

